

Het Verbond

Een compilatie uit boodschappen en brieven van de Báb, Bahá'u'lláh, 'Abdu'l-Bahá, Shoghi Effendi en het Universele Huis van Gerechtigheid.

Oorspronkelijke titel: *The Covenant*

Samengesteld door de Afdeling Onderzoek van het Universele Huis van Gerechtigheid, Haifa, Israel, 1987.

Uit het Engels vertaald onder toezicht van de Nationale Geestelijke Raad van de Bahá'ís van Nederland.

Eerste druk, 1992

© Bahá'í Uitgeverij Nederland, Den Haag.

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1 - Een Verbond: “...een bindende overeenkomst tussen God en de mens...”	2
Hoofdstuk 2 - “...het Grote Verbond dat elke Manifestatie van God met Zijn volgelingen sluit...”	3
Het Patroon	3
De komst van Bahá’u’lláh	3
Het Verbond van Bahá’u’lláh betreffende de volgende Manifestatie	3
Hoofdstuk 3 - Het Kleine Verbond: “...dat Bahá’u’lláh sloot met Zijn volgelingen betreffende ‘Abdu’l-Bahá ...”	5
Benoeming	5
Het Unieke van Bahá’u’lláhs Verbond	7
Hoofdstuk 4 - Het Kleine Verbond: “...dat ‘Abdu’l-Bahá bestendigde in het Bestuursstelsel...”	8
Tweeling-Opvolgers	8
Gezag	9
Het Heengaan van Shoghi Effendi	10
Het Universele Huis van Gerechtigheid	10
Hoofdstuk 5 - Door gehoor te geven aan het Kleine Verbond, kunnen wij ervan verzekerd zijn dat “...het Geloof verenigd en zuiver zal blijven.”	13
Hoofdstuk 6 - De Kracht van het Verbond	14
Literatuuropgave	16
Overzicht verschenen uitgaven in de serie compilaties uit Bahá’í teksten:	17

Inleiding

...In religieuze zin is een Verbond een bindende overeenkomst tussen God en de mens, waarin God van de mens een bepaalde houding verlangt, in ruil waarvoor Hij bepaalde zegeningen waarborgt; of waarin Hij de mens bepaalde gaven schenkt, in ruil waarvoor Hij van degene die deze aanvaardt vergt dat hij het op zich neemt zich op een bepaalde wijze te gedragen. Er bestaat bijvoorbeeld het Grote Verbond, dat elke Manifestatie van God met Zijn volgelingen sluit en waarin Hij belooft dat in de volheid der tijden een nieuwe Manifestatie gezonden zal worden en Hij van hen eist, dat zij Hem aanvaarden wanneer dit plaatsvindt. Er is ook het Kleine Verbond dat een Manifestatie van God met Zijn volgelingen sluit, dat zij na Hem de door Hem benoemde Opvolger aanvaarden. Als zij dit doen, kan het Geloof verenigd en zuiver blijven; zo niet, dan wordt het Geloof verdeeld en raken zijn krachten uitgeput. Bahá'u'lláh sloot met Zijn volgelingen een Verbond van deze aard betreffende 'Abdu'l-Bahá, en 'Abdu'l-Bahá bestendigde het door middel van het Bestuursstelsel...

(23 maart 1975, uit een brief van het Universele Huis van
Gerechtigheid aan een gelovige)

Hoofdstuk 1 - Een Verbond: “...een bindende overeenkomst tussen God en de mens...”

1. De eerste plicht die God Zijn dienaren voorschrijft, is de erkenning van Hem die de Dageraad van Zijn Openbaring en de Bron van Zijn Wetten is, en die de Goddelijkheid vertegenwoordigt in het Koninkrijk van Zijn Zaak alsmede in de wereld der schepping. Al wie deze plicht volbrengt, is tot al het goede gekomen... Het betaamt eenieder die deze zeer verheven staat, deze hoogste top van alles te boven gaande heerlijkheid bereikt, om ieder gebod van Hem die het Verlangen van de wereld is, in acht te nemen. Deze twee plichten zijn niet van elkaar te scheiden. De ene is niet aanvaardbaar zonder de andere.

Zij die door God met inzicht zijn begiftigd zullen geredelijk erkennen dat de door God bepaalde voorschriften het hoogste middel vormen voor de handhaving van de orde in de wereld en de veiligheid van haar bewoners... Haast u om met volle teugen te drinken, o mensen met begrip! Zij die het Verbond van God hebben geschonden door Zijn geboden te overtreden en zich er geheel van hebben afgekeerd, hebben in de ogen van God, de Albezittende, de Hoogste, smartelijk gedwaald.

(Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, CLV, blz. 194-195)

2. Volgt derhalve niet uw aardse begeerten en schendt niet het Verbond van God, noch verbreekt uw gelofte jegens Hem. Keert u vastberaden met geheel uw hart en met de volle kracht van uw woorden naar Hem en bewandelt niet de wegen der dwazen... Verbreekt niet de band die u vereent met uw Schepper, en behoort niet tot hen die hebben gezondigd en zijn afgedwaald van Zijn wegen.

(Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá'u'lláh, CLIII, blz. 193)

3. Groot is uw gelukzaligheid, aangezien gij getrouw zijt geweest aan het Verbond van God en Zijn Testament... Wijd u aan de dienst aan de Zaak van uw Heer, koester in uw hart Zijn gedachtenis en prijs Zijn lof op zulk een wijze dat elke eigenzinnige en onachtzame ziel hierdoor uit zijn sluimer worden gewekt.

(Tablets of Bahá'u'lláh Revealed after the Kitáb-i-Aqdas, blz. 262)

4. ...u moet zich op zo'n wijze gedragen dat u zich stralend als de zon onderscheidt van andere mensen. Zou iemand van u een stad binnengaan, dan moet een ieder zich tot hem aangetrokken voelen vanwege zijn oprechtheid, zijn trouw en liefde, zijn eerlijkheid en toewijding, zijn waarheidsliefde en barmhartigheid jegens alle volkeren der wereld, zodat de inwoners van die stad woorden als deze zullen uitroepen: “Deze mens is ontegenzegglijk een Bahá'í, want zijn manieren, zijn gedrag, zijn houding, zijn zeden, zijn natuur en aard weerspiegelen de eigenschappen van de bahá'ís”. Pas wanneer u deze staat hebt bereikt, kan van u gezegd worden dat u trouw bent aan het Verbond en Testament van God. Want Hij is door middel van onweerlegbare Teksten met ons allen een bindend Verbond aangegaan en eist van ons dat wij handelen in overeenstemming met Zijn heilige voorschriften en raadgevingen.

(Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá, blz. 71)

Hoofdstuk 2 - "...het Grote Verbond dat elke Manifestatie van God met Zijn volgelingen sluit..."

Het Patroon

5. De Heer van het heelal heeft nog nooit een Profeet doen opstaan noch heeft Hij ooit een Boek nedergezonden zonder dat Hij Zijn Verbond met alle mensen heeft gevestigd en hun aanvaarding van de volgende Openbaring en van het volgende Boek heeft geëist; aangezien de uitstortingen van Zijn gaven eindeloos en grenzeloos zijn.

(Selections from the Writings of the Báb, blz. 87)

6. Abraham -vrede zij met Hem- sloot een verbond aangaande Mozes en bracht de blijde tijding van Diens komst. Mozes sloot een verbond aangaande de Beloofde Christus en verkondigde aan de wereld het goede nieuws van Diens komst naar de wereld. Christus sloot een verbond aangaande de Parakleet¹ en bracht de tijding van Diens komst. De Profeet Muhammad sloot een verbond aangaande de Báb en het was de Báb Die door Muhammad beloofd was; immers, Muhammad bracht de tijding van Diens komst. De Báb sloot een verbond aangaande de Gezegende Schoonheid, Bahá'u'lláh, en bracht de blijde tijding van Diens komst, want de Gezegende Schoonheid was Degene Die beloofd was door de Báb. Bahá'u'lláh sloot een verbond aangaande een Beloofde, Die na duizend of duizenden jaren zal verschijnen. Die Manifestatie is de Beloofde van Bahá'u'lláh en zal na duizend of duizenden jaren verschijnen. Bovendien ging Hij door middel van Zijn Verheven Pen, met alle bahá'ís een groot Verbond en Testament aan, waarbij Hij hen allen gebod, na Zijn hemelvaart het Middelpunt van het Verbond te volgen en van hun gehoorzaamheid aan hem geen haarbreed af te wijken.

(‘Abdu’l-Bahá, in Bahá’í World Faith, blz. 358)

De komst van Bahá'u'lláh

7. Dit is de Dag, o Mijn Heer, die Gij bij de gehele mensheid hebt aangekondigd als de Dag waarop Gij Uzelf zoudt openbaren, en Uw luister zoudt uitstorten en helder zoudt schijnen boven al Uw schepselen. Gij hebt daarenboven met hen een Verbond aangegaan in Uw Boeken, Uw Geschriften, Uw Boekrollen en Uw Tafelen, aangaande Hem Die de Dageraad van Uw Openbaring is; en Gij hebt de Bayán aangeduid als de Heraut van deze Allergrootste en Alglorierijke Manifestatie en van deze meest luisterrijke en meest verheven Verschijning.

(Prayers and Meditations by Bahá'u'lláh, blz. 275)

Het Verbond van Bahá'u'lláh betreffende de volgende Manifestatie

8. Waarlijk, God zal Hem, Dien God zal openbaren, doen opstaan en na Hem Al Wie Hij wil, zoals Hij Profeten heeft doen opstaan vóór het Punt van de Bayán. Hij, in waarheid, heeft macht over alle dingen.

(Selections from the Writings of the Báb, blz. 144)

¹ Betekenis volgens Van Dale: "bemiddelaar, trooster, de Heilige Geest door Christus toegezegd" (noot bij Nederlandse uitgave)

9. Al wie aanspraak maakt op een rechtstreekse Openbaring van God, alvorens duizend jaar ten volle zijn verstreken, is voorzeker een leugenaar en een bedrieger... Mocht er iemand opstaan alvorens er een volle duizend jaar verstreken is -elk jaar bestaande uit twaalf maanden volgens de Qur'án, en uit negentien maanden van negentien dagen volgens de Bayán- en hij zou voor uw ogen alle tekenen Gods openbaren, verwerpt hem zonder aarzelen!

(Bahá'u'lláh, aangehaald in *The World Order of Bahá'u'lláh*,
blz. 132.)

10. ...Eeuwen... nee, ontelbare tijdperken moeten voorbijgaan, aleer de Zon van Waarheid opnieuw zal schijnen in haar midzomerpracht, of weer zal opkomen in haar stralende lentepracht... Wat betreft de Manifestaties die in de toekomst zullen komen "in de schaduw van de wolken", ...weet, waarlijk, dat voor zover het hun verhouding met de Bron van hun inspiratie aangaat, zij onder de schaduw van de Aloude Schoonheid vallen. Met betrekking tot het tijdperk waarin zij verschijnen zal echter ieder van hen "doen al wat Hij wil".

(Bahá'u'lláh, aangehaald in *The World Order of Bahá'u'lláh*,
blz. 167.)

Hoofdstuk 3 - Het Kleine Verbond: "...dat Bahá'u'lláh sloot met Zijn volgelingen betreffende 'Abdu'l-Bahá ..."

Benoeming

11. Het is de plicht van de Aghsán, de Afnán en Mijn verwanten, om allen zonder uitzondering het gelaat te keren naar de Machtigste Tak. Bedenkt hetgeen Wij in Ons Heiligste Boek hebben geopenbaard: "Wanneer de oceaan van Mijn aanwezigheid is weggeëbd en het Boek van Mijn Openbaring is beëindigd, keert dan uw gelaat naar hem dien God heeft beoogd en die is ontsproten aan deze Aloude Wortel." Degene in dit heilige vers bedoeld is niemand anders dan de Machtigste Tak ('Abdu'l-Bahá). Aldus hebben wij u genadiglijk Onze machtige Wil geopenbaard en Ik ben, voorwaar, de Genadige, de Almachtige.
(Bahá'u'lláh, aangehaald in *The World Order of Bahá'u'lláh*, blz. 134)
12. Overeenkomstig de duidelijke tekst van de Kitáb-i-Aqdas heeft Bahá'u'lláh het Middelpunt van het Verbond aangewezen als de Uitlegger van Zijn Woord, een Verbond zo hecht en machtig dat geen godsdienstige Beschikking sinds het begin der tijden tot de huidige dag zijns gelijke heeft voortgebracht.
(‘Abdu'l-Bahá, aangehaald in *The World Order of Bahá'u'lláh*, blz. 136)
13. Heden ten dage is standvastigheid in het Verbond het allerbelangrijkste, want standvastigheid in het Verbond weert geschillen af...
Bahá'u'lláh sloot een Verbond, niet dat ik de Beloofde ben, maar dat 'Abdu'l-Bahá de Uitlegger van het Boek is en het Middelpunt van Zijn Verbond en dat Hij, Die door Bahá'u'lláh is beloofd, na duizend of duizenden jaren zal verschijnen. Dit is het Verbond dat Bahá'u'lláh sloot. Als iemand hiervan afwijkt wordt hij niet aanvaard aan de Drempel van Bahá'u'lláh. Bij meningsverschillen moet 'Abdu'l-Bahá worden geraadpleegd. Allen moeten zich bewegen rond zijn welbehagen. Na 'Abdu'l-Bahá zal het Universele Huis van Gerechtigheid, zodra dit is opgericht, geschillen afweren.
(‘Abdu'l-Bahá, aangehaald in *Star of the West*, deel IV, nr. 14, november 1913, blz. 237)
14. Aangezien er door het hele verleden heen grote geschillen en afwijkingen in confessionele overtuigingen zijn gerezen, doordat eenieder die een nieuw idee had dit aan God toeschreef, was het de wens van Bahá'u'lláh dat er onder de bahá'ís geen grond of reden tot onenigheid zou zijn. Daarom schreef Hij met Zijn Eigen pen het Boek van Zijn Verbond en richtte zich tot Zijn bloedverwanten en tot alle mensen op aarde met de woorden: "Voorwaar, Ik heb hem aangewezen die het Middelpunt van Mijn Verbond is. Allen moeten hem gehoorzamen; allen moeten zich tot hem keren; hij is de Uitlegger van Mijn Boek en hij is bekend met Mijn doel. Allen moeten zich tot hem wenden. Al hetgeen hij zegt, is juist, want waarlijk hij kent de teksten van Mijn Boek. Niemand anders dan hij kent Mijn Boek." Het doel van deze verklaring is, dat er nimmer tweedracht of meningsverschil onder de bahá'ís zal zijn, doch dat er steeds eenheid en overeenstemming onder hen zal heersen... Daarom heeft een ieder die het door Bahá'u'lláh aangewezen Middelpunt van het Verbond gehoorzaamt, Bahá'u'lláh

gehoorzaamd en een ieder die hem niet gehoorzaamt, heeft Bahá'u'lláh niet gehoorzaamd...

Hoed u! Hoed u! Opdat niemand spreekt op gezag van zijn eigen gedachten of uit zichzelf iets nieuws in het leven roept. Hoedt u! Hoedt u! Overeenkomstig het uitdrukkelijke Verbond van Bahá'u'lláh moet u zich helemaal niets van zo iemand aantrekken. Bahá'u'lláh schuwt zulke zielen.

(‘Abdu’l-Bahá in *The Promulgation of Universal Peace*, blz. 322-323)

15. Hij is, en moet te allen tijde vóór alles beschouwd worden als het Middelpunt en de Spil van Bahá'u'lláh's weergaloos en allesomvattend Verbond, het meest verheven werk Zijner Handen, als de vlekkeloze Spiegel van Zijn licht, het volmaakte Toonbeeld van Zijn leringen, de onfeilbare Uitlegger van Zijn Woord, de belichaming van ieder Bahá'í ideaal, de vleeswording van elke Bahá'í deugd, de Machtigste Tak ontsproten aan de Aloude Wortel, de Steunpilaar van de Wet van God, het Wezen “rondom Wie alle namen wentelen”, de Drijfkracht van de Eenheid der mensheid, het Vaandel van de Allergrootste Vrede, de Maan van het centrale Hemellichaam van deze allerheiligste Beschikking, erenamen en titels die besloten liggen in de magische naam ‘Abdu’l-Bahá en daarin hun ware, hun hoogste en schoonste uitdrukking vinden. Hij is boven en buiten deze benamingen het “Mysterie Gods”, een uitdrukking waarmee Bahá'u'lláh Zelf verkozen heeft hem aan te duiden en die, ofschoon het ons in geen enkel opzicht veroorlooft hem de rang van Profeet te verlenen, aanduidt hoe in de persoon van ‘Abdu’l-Bahá de onverenigbare kenmerken van een menselijke natuur en bovenmenselijke kennis en volmaaktheid samengesmolten zijn en tot volledige harmonie zijn gebracht.

(Shoghi Effendi, in een brief van 8 februari 1934: *The World Order of Bahá'u'lláh*, blz. 134)

16. Bahá'u'lláh, de Openbaarder van Gods Woord voor deze Dag, de Bron van Gezag, de Oorsprong van Gerechtigheid, de Schepper van een nieuwe Wereldorde, de Stichter van de Allergrootste Vrede, de Inspirator en Oprichter van een wereldbeschaving, de Rechter, de Wetgever, de Eenmaker en Verlosser van de gehele mensheid, heeft de komst van Gods Koninkrijk op aarde verkondigd, zijn wetten en verordeningen geformuleerd, zijn beginselen uiteengezet en zijn instituten ingesteld. Om de krachten die vrijkwamen door Zijn Openbaring in banen te leiden en te kanaliseren, heeft Hij Zijn Verbond ingesteld, welks kracht de zuiverheid van Zijn Geloof heeft bewaard, zijn eenheid gehandhaafd en zijn wereldwijde verspreiding bevorderd gedurende de opeenvolgende beleidsperioden van ‘Abdu’l-Bahá en Shoghi Effendi. Het gaat voort zijn levengevend doel te vervullen door middel van het Universele Huis van Gerechtigheid, welks fundamentele doel het is, als een van de tweeling-opvolgers van Bahá'u'lláh en ‘Abdu’l-Bahá, te zorgen voor de continuïteit van het goddelijk beschikte gezag dat vanuit de Bron van het Geloof stroomt, de eenheid van zijn volgelingen te waarborgen en de integriteit en het aanpassingsvermogen van zijn leerstellingen te handhaven.

(*The Constitution of the Universal House of Justice*, blz. 3-4)

Het Unieke van Bahá'u'lláh's Verbond

17. Wat betreft het meest verheven kenmerk van de Openbaring van Bahá'u'lláh, een specifieke lering die door geen der Profeten uit het verleden werd gegeven: het is de verordening tot en benoeming van het Middelpunt van het Verbond. Door deze benoeming en bepaling heeft Hij de religie van God gevrijwaard voor en beschermd tegen geschillen en schisma's en het voor eenieder onmogelijk gemaakt een nieuwe sekte of geloofsrichting in het leven te roepen.
(‘Abdu’l-Bahá in *The Promulgation of Universal Peace*, blz. 455-456)

18. Om deze krachten, vrijgekomen door dit uit de hemel gezonden proces, in geregelde banen te leiden en hun harmonieuze en durende werkzaamheid na Zijn hemelvaart te verzekeren, was een goddelijk beschikt werktuig dat was bekleed met onbetwistbaar gezag, en organisch verbonden met de Stichter van de Openbaring Zelf, onmisbaar. Bahá'u'lláh had uitdrukkelijk dat instrument verschaft door de instelling van het Verbond, een instelling die Hij voor Zijn hemelvaart had gevestigd. Dit Verbond had Hij reeds aangekondigd in Zijn Kitáb-i-Aqdas, Hij had erop gezinspeeld toen Hij afscheid nam van de leden van Zijn familie toen zij in de dagen vlak voor Zijn hemelvaart aan Zijn bed waren geroepen en had het vastgelegd in een speciaal document dat Hij aanduidde als “het Boek van Mijn Verbond” hetwelk Hij tijdens Zijn laatste ziekte aan Zijn oudste zoon ‘Abdu’l-Bahá toevertrouwde.
Dit unieke en een nieuw tijdperk inluidende document dat door Bahá'u'lláh was aangeduid als Zijn “Grootste Tafel”, en waarop Hij in Zijn “Epistle to the Son of the Wolf” doelde als het “karmozijnen Boek”, ...en dat geheel in Zijn Eigen handschrift was geschreven ... vindt zijn weerga niet in de geschriften van enige voorgaande Beschikking, zelfs niet in die van de Báb. Want nergens vinden wij in de boeken die betrekking hebben op een van de religieuze stelsels van de wereld, zelfs niet onder de geschriften van de Auteur van de Bábí Openbaring, een enkel document, waarin een Verbond wordt gevestigd, dat is begiftigd met een gezag dat is te vergelijken met het Verbond door Bahá'u'lláh Zelf gesloten.
(Shoghi Effendi, *God Schrijdt Voorbij*, blz. 250)

19. ...Er bestaat echter een groot verschil tussen deze en voorgaande beschikkingen, want Bahá'u'lláh heeft geschreven dat dit “de Dag” is “waarop geen nacht zal volgen” (“God Schrijdt Voorbij”, blz. 258) Hij heeft ons Zijn Verbond gegeven dat zorgt voor een voortdurend middelpunt van goddelijke leiding in de wereld. Het ontbrak het Bahá'í-geloof niet aan eierzuchtige mensen die een greep naar de teugels van gezag wilden doen en het Geloof voor hun eigen doeleinden wilden vervormen, maar in alle gevallen hebben zij zichzelf vernietigd en werd hun hoop verpletterd op de rots van het Verbond.
(14 januari 1979, uit een brief namens het Universele Huis van Gerechtigheid aan een gelovige)

Hoofdstuk 4 - Het Kleine Verbond: "...dat 'Abdu'l-Bahá bestendigde in het Bestuursstelsel..."

Tweeling-Opvolgers

20. O mijn liefhebbende vrienden! Na het verscheiden van deze miskende is het de plicht van de Aghsán (Takken) en de Afnán (Twijgen) van de heilige Lotusboom, de Handen (pijlers) van de Zaak Gods en de geliefden van de Abhá Schoonheid zich te wenden tot Shoghi Effendi -de jeugdige tak, ontsproten aan de twee gewijde en heilige Lotusbomen en de vrucht, gegroeid uit de vereniging van de twee loten van de Boom van Heiligheid- daar hij het teken Gods is, de uitverkoren tak, de Behoeder van de Zaak Gods, tot wie al de Aghsán, de Afnán, de Handen van de Zaak Gods en Zijn geliefden zich moeten keren. Hij is de uitlegger van de woorden Gods en na hem zal de eerstgeboren nakomeling in rechte lijn hem opvolgen.

(Testament van 'Abdu'l-Bahá in: *Testamenten van Bahá'u'lláh en 'Abdu'l-Bahá*, blz. 14)

21. En nu betreffende het Huis van Gerechtigheid dat God heeft ingesteld als de bron van al het goede en heeft vrijgemaakt van elke dwaling. Het moet bij algemene verkiezing, dat wil zeggen door de gelovigen, worden gekozen. Zijn leden moeten een toonbeeld van de vreze Gods en bronnen van kennis en begrip zijn: zij moeten standvastig zijn in het Geloof van God en het welzijn van de gehele mensheid voorstaan.

(*Testament van 'Abdu'l-Bahá*, blz. 17)

22. Iedereen moet zich tot het Heiligste Boek keren en al hetgeen daarin niet uitdrukkelijk is bepaald, moet aan het Universele Huis van Gerechtigheid worden voorgelegd. Hetgeen dit lichaam eenstemmig of bij meerderheid van stemmen besluit, is waarlijk de Waarheid en het Plan van God Zelf.

(*Testament van 'Abdu'l-Bahá*, blz. 21)

23. ...Zij (Bahá'u'lláh en 'Abdu'l-Bahá) hebben tevens, ondubbelzinnig en nadrukkelijk, deze tweeling-instellingen, het Universele Huis van Gerechtigheid en het Behoederschap, benoemd tot hun gekozen Opvolgers, die zijn voorbestemd de grondbeginselen toe te passen, de wetten uit te vaardigen, de instellingen te beschermen, het Geloof op getrouwe en verstandige wijze aan te passen aan de eisen van een voortschrijdende maatschappij en het onvergankelijk erfgoed dat door de Stichters van het Geloof aan de wereld werd nagelaten, in vervulling te doen gaan.

(Shoghi Effendi, in een brief van 21 maart 1930: *The World Order of Bahá'u'lláh*, blz. 19-20)

24. onder het Verbond van God was Shoghi Effendi, gedurende zijn beleidsperiode als Behoeder van de Zaak, het centrale gezag in het Geloof, tot wie allen zich moesten wenden... Hetzelfde geldt voor de positie die het Universele Huis van Gerechtigheid inneemt in zijn verhouding tot de vrienden.

(9 november 1981, uit een brief namens het Universele Huis van Gerechtigheid aan een gelovige)

Gezag

25. De heilige en jeugdige tak, de Behoeder van de Zaak Gods en ook het Universele Huis van Gerechtigheid, dat algemeen moet worden gekozen en gevestigd, staan beide onder de zorg en bescherming van de Abhá Schoonheid, onder de beschutting en onfeilbare leiding van de Verhevene (moge mijn leven voor hen beide worden geofferd). Al hetgeen zij besluiten is van God. Al wie hem niet gehoorzaamt, of hen niet gehoorzaamt, heeft God niet gehoorzaamd; al wie tegen hem in opstand komt of tegen hen in opstand komt, is tegen God in opstand gekomen; al wie zich tegen hem verzet, heeft zich tegen God verzet; al wie met hem twist heeft met God getwist; al wie met hem redetwist, heeft met God geredetwist; al wie hem verloochent, heeft God verloochend; al wie niet in hem gelooft, heeft niet in God geloofd; al wie afdwaalt, zich afscheidt en zich van hem afkeert, is in waarheid afgedwaald en heeft zich afgescheiden en afgekeerd van God.

(*Testament van 'Abdu'l-Bahá*, blz. 14-15)

26. ... Door deze verklaringen is het ontwijfelbaar en zonneklaar dat de Behoeder van het Geloof tot Uitlegger van het Woord is gemaakt en dat het Universele Huis van Gerechtigheid bekleed is met de wetgevende macht over zaken die niet uitdrukkelijk zijn onthuld in de leringen. De uitleg van de Behoeder, werkend binnen zijn eigen gebied, is even gezaghebbend en bindend als de verordeningen van het Internationale Huis van Gerechtigheid, dat het uitsluitende recht en voorrecht heeft uitspraak te doen over en het uiteindelijke oordeel te geven over die wetten en verordeningen die Bahá'u'lláh niet uitdrukkelijk heeft geopenbaard. Geen van beide kan, noch zal ooit inbreuk maken op het heilige en voorgeschreven gebied van de ander. Geen van beide zal trachten het bepaalde en onbetwifelde gezag te besnoeien, waarmede beide goddelijk bekleed zijn.

(Shoghi Effendi, in een brief van 8 februari 1934:
The World Order of Bahá'u'lláh, blz. 149-150)

27. ... Bij het uitvoeren van de bestuurlijke aangelegenheden van het Geloof, en bij het vaststellen van de wetten die nodig zijn om de wetgeving van de Kitáb-i-Aqdas aan te vullen zijn, zoals Bahá'u'lláhs uitspraken duidelijk impliceren, de leden van het Universele Huis van Gerechtigheid -laat men dit nooit vergeten- geen verantwoording verschuldigd aan hen die zij vertegenwoordigen; evenmin mogen zij zich laten leiden door de gevoelens, het algemene inzicht, en zelfs niet door de overtuigingen van de meerderheid der gelovigen of van hen die hen rechtstreeks kiezen. In devote aandacht dienen zij de ingevingen en de stem van hun geweten te volgen. Zij zullen, ja zelfs moeten zij zich op de hoogte stellen van de heersende toestanden in de gemeenschap, moeten onpartijdig in hun gedachten de innerlijke waarde afwegen van elk geval dat hun ter overweging wordt voorgelegd, maar moeten voor zichzelf het recht behouden tot het onbelemmerd nemen van een besluit. "God zal hen waarlijk bezielen met al wat Hij wil" luidt Bahá'u'lláhs onbetwistbare verzekering. Zij, en niet al degenen die hen direct of indirect kiezen, zijn aldus verheven tot de ontvangers van de goddelijke

leiding, die tegelijkertijd het hartebloed en de uiteindelijke beveiliging van deze Openbaring is.

(Shoghi Effendi in een brief van 8 februari 1934:
The World Order of Bahá'u'lláh, blz. 153)

Het Heengaan van Shoghi Effendi

28. In de tijd van het heengaan van onze geliefde Shoghi Effendi was het duidelijk vanuit de omstandigheden² en uit wat in de heilige Teksten nadrukkelijk geëist wordt, dat het voor hem onmogelijk was in overeenstemming met de voorzieningen van het Testament van 'Abdu'l-Bahá een opvolger te benoemen.

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, in een brief van 9 maart 1965: *A Wellspring of Guidance*, blz. 44)

29. Na devote en zorgvuldige bestudering van de heilige Teksten die betrekking hebben op de kwestie van de benoeming van de opvolger van Shoghi Effendi als Behoeder van de Zaak van God, en na langdurige consultatie, waarbij tevens de opvattingen van de in het Heilige Land verblijvende Handen van de Zaak van God in overweging werden genomen, is het Universele Huis van Gerechtigheid van mening dat er geen manier aan te geven of te wettigen is die het mogelijk maakt een tweede Behoeder als opvolger van Shoghi Effendi te benoemen.

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, uit een brief van 6 oktober 1963 in: *A Wellspring of Guidance*, blz. 11)

Het Universele Huis van Gerechtigheid

30. Het Verbond van Bahá'u'lláh is niet verbroken en zijn alomvattende macht is ongeschonden. De twee unieke kenmerken die het onderscheiden van alle religieuze Verbonden in het verleden, zijn niet veranderd en ze zijn werkzaam. Het geopenbaarde Woord blijft, in zijn oorspronkelijke zuiverheid en aangevuld met de goddelijk geleide uitleg van 'Abdu'l-Bahá en Shoghi Effendi, onveranderlijk, onvervalst door enige door mensen gemaakte geloofsovertuiging of door enig dogma, door ongerechtvaardigde conclusies of ongewettigde interpretaties. Het kanaal van goddelijke leiding, dat aan alle menselijke aangelegenheden flexibiliteit geeft, blijft open door die Instelling die door Bahá'u'lláh werd gegrondvest en door Hem werd begiftigd met het opperste gezag en onfeilbare leiding, waarover de Meester schreef: "Alles moet naar dit lichaam worden verwezen". Hoe duidelijk wordt ons de waarheid van de verklaring van Bahá'u'lláh: "De Hand van Almacht heeft Zijn Openbaring gevestigd op een blijvende fundering. De stormen van menselijke strijd zijn niet bij machte haar basis te ondermijnen, noch zullen de verzonnen theorieën der mensen er in slagen schade toe te brengen aan haar structuur".

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, uit een brief van oktober 1963, in *A Wellspring of Guidance*, blz. 13)

² Shoghi Effendi had geen kinderen en alle nog in leven zijnde Agħsán hadden het verbond verbroken.

31. Het Universele Huis van Gerechtigheid, waarvan de Behoeder zei dat het door het nageslacht beschouwd zou worden als "...de laatste toevlucht voor een wankelende beschaving..." is, nu de Behoeder er niet meer is, de enige, onfeilbaar geleide Instelling in de wereld waarnaar allen zich moeten richten; op hem rust de verantwoordelijkheid de eenheid en de vooruitgang van de Zaak van God, in overeenstemming met het geopenbaarde Woord, te waarborgen.

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, in een brief van 27 mei 1966, in *A Wellspring of Guidance*, blz. 90)

32. De onfeilbaarheid van het Universele Huis van Gerechtigheid, werkzaam binnen het voor hem bestemde gebied, is niet afhankelijk gesteld van de aanwezigheid van de Behoeder van de Zaak als één van zijn leden...

Naast zijn functie als lid en geheiligd hoofd voor het leven van het Universele Huis van Gerechtigheid had de Behoeder, binnen zijn eigen gebied, echter het recht en de plicht "het gebied van de wetgevende activiteiten" van het Universele Huis van Gerechtigheid "af te bakenen". Hij had, met andere woorden, het gezag om te verklaren of een bepaalde zaak wel of niet reeds was vervat in de heilige Teksten, en of het daarom binnen het gezag van het Universele Huis van Gerechtigheid viel om er een wet over uit te vaardigen.

Derhalve rijst de vraag: Bestaat er voor het Universele Huis van Gerechtigheid het gevaar dat het, nu er geen Behoeder is, buiten zijn eigen gebied gaat afdwalen en op die manier vergissingen zal begaan? Hier moeten we drie dingen onthouden: Ten eerste heeft Shoghi Effendi tijdens de zesendertig jaren van zijn Behoederschap reeds talloze dergelijke omschrijvingen gegeven, die een aanvulling vormen op hetgeen 'Abdu'l-Bahá en Bahá'u'lláh Zelf al hadden gegeven. Zoals reeds aan de vrienden is medegedeeld wordt de uitvaardiging van wetten door het Universele Huis van Gerechtigheid altijd voorafgegaan door een zorgvuldige bestudering van de Geschriften en uitleggingen met betrekking tot ieder onderwerp waarover het een wet wil uitvaardigen. Ten tweede is het Universele Huis van Gerechtigheid, dat zelf van goddelijke leiding verzekerd is, zich heel wel bewust van de afwezigheid van de Behoeder en zal het alle zaken betreffende het uitvaardigen van wetten slechts benaderen indien het zeker is dat het binnen zijn rechtsbevoegdheid valt, een bevoegdheid die de Behoeder nadrukkelijk als "duidelijk omschreven" heeft aangeduid. Ten derde mogen we de door de Behoeder geschreven verklaring over deze twee Instellingen niet vergeten: "Geen van beide kan, noch zal ooit inbreuk maken op het heilige en voorgeschreven gebied van de ander."

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, in een brief van 27 mei 1966, in *A Wellspring of Guidance*, blz. 82-84)

33. Behalve met de functie van het opstellen van wetten is het Universele Huis van Gerechtigheid bekleed met meer algemene taken zoals het beschermen en besturen van de Zaak, het oplossen van onduidelijke vraagstukken en besluitvorming over die zaken die geschillen hebben veroorzaakt.

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, in een brief van 7 december 1969, in *Messages from the Universal House of Justice, 1968-1973*, blz. 38-39)

34. ...Aan het Universele Huis van Gerechtigheid is, in de woorden van de Behoeder, "...het exclusieve recht verleend, wetten uit te vaardigen over aangelegenheden, die niet uitdrukkelijk in de Bahá'í Geschriften zijn geopenbaard". De uitspraken van het Huis van Gerechtigheid, die van amendementen kunnen worden voorzien of kunnen worden ingetrokken door het Huis zelf, dienen om de wet van God aan te vullen en toe te passen. Hoewel het Huis van Gerechtigheid niet tot taak heeft uit te leggen, is het bij machte alles te doen wat noodzakelijk is om de Wereldorde van Bahá'u'lláh op deze aarde te vestigen. De eenheid binnen de leer wordt gehandhaafd door het bestaan van de authentieke teksten van de Geschriften en door de uitgebreide uitleggingen van 'Abdu'l-Bahá en Shoghi Effendi, met daarbij het absolute verbod dat wie dan ook "gezaghebbende" of "geïnspireerde" uitleggingen voorlegt of zich de functie van Behoeder aanmatigt. De eenheid binnen het bestuur wordt gewaarborgd door het gezag van het Universele Huis van Gerechtigheid.

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, in een brief van 9 maart 1965, in *A Wellspring of Guidance*, blz. 52-53)

35. In het Bahá'í Geloof zijn twee gezaghebbende middelpunten aangewezen tot welke de gelovigen zich moeten wenden, want in werkelijkheid is de Uitlegger van het Woord een verlengstuk van dat middelpunt dat het Woord zelf is. Het Boek is het verslag van de uitspraken van Bahá'u'lláh, terwijl de goddelijk geïnspireerde Uitlegger de levende Mond van dat Boek is; hij is het, en hij alleen, die op gezaghebbende wijze kan verklaren wat het Boek betekent. Zo is het ene middelpunt het Boek met de Uitlegger ervan en het andere is het Universele Huis van Gerechtigheid, dat door God wordt geleid in het nemen van beslissingen over al hetgeen niet uitdrukkelijk in het Boek is geopenbaard. Dit patroon van middelpunten en hun verhoudingen tot elkaar komt in elke fase van de ontplooiing van de Zaak duidelijk naar voren. In de Kitáb-i-Aqdas zegt Bahá'u'lláh tot de gelovigen dat zij zich na Zijn hemelvaart tot het Boek moeten wenden en tot degene "dien God heeft beoogd en die is ontsproten aan deze Aloude Wortel". In de Kitáb-i-'Ahdí (Het Boek van het Verbond van Bahá'u'lláh) verduidelijkt Hij dat dit naar 'Abdu'l-Bahá verwijst. In de Aqdas beveelt Bahá'u'lláh ook de instelling van het Universele Huis van Gerechtigheid en verleent Hij het de macht die noodzakelijk is om de hem opgelegde taken te vervullen. De Meester stelt in zijn Testament uitdrukkelijk het Behoederschap in, waarop, volgens Shoghi Effendi in de verzen van de Kitáb-i-Aqdas duidelijk werd vooruitgelopen, en opnieuw wordt door de Meester het gezag van het Universele Huis van Gerechtigheid bevestigd en toegelicht en verwijst hij de gelovigen weer naar het Boek: "Iedereen moet zich tot het Heiligste Boek keren en al hetgeen daarin niet uitdrukkelijk is opgetekend moet naar het Universele Huis van Gerechtigheid worden verwezen", en helemaal aan het einde van het Testament zegt hij: "Allen moeten leiding zoeken en zich tot het Middelpunt van de Zaak en het Huis van Gerechtigheid wenden. En wie zich tot iets anders keert, begaat werkelijk een smartelijke dwaling."

(Het Universele Huis van Gerechtigheid, in een brief van 7 december 1969, in *Messages from the Universal House of Justice, 1968-1973*, blz. 42-43)

Hoofdstuk 5 - Door gehoor te geven aan het Kleine Verbond, kunnen wij ervan verzekerd zijn dat “...het Geloof verenigd en zuiver zal blijven.”

36. ...de kracht van het Verbond zal de Zaak van Bahá'u'lláh beschermen tegen de twijfel van het volk van dwaling. Het is de versterkte vesting van de Zaak van God en de hechte pijler van Gods religie. Geen andere kracht dan het Verbond van God kan de eenheid in de Bahá'í wereld in deze dag handhaven; anders zouden geschillen, gelijk een hevige storm, de Bahá'í wereld teisteren. Het is duidelijk dat de macht van het Verbond en niets anders de spil is waaromheen de eenheid van de wereld der mensen draait... Daarom moeten de gelovigen vanaf het begin standvastig zijn in het Verbond, opdat Bahá'u'lláhs steun en bekrachtiging hen van alle zijden kunnen omringen, de legers van de Allerhoogste Scharen hulp kunnen bieden en de vermaningen en raadgevingen van 'Abdu'l-Bahá, als in steen gegraveerd, voor immer en onuitwisbaar in de tafelen van alle harten mogen worden gegrift.

('Abdu'l-Bahá in *Tafelen van het Goddelijk Plan*,
blz. 22-23)

37. Richt daarom uw schreden met zekere tred en houdt u met uiterste zekerheid en het volste vertrouwen bezig met het openbaar maken van de goddelijke geuren, de verheerlijking van het Woord van God en standvastigheid in het Verbond. Weest verzekerd dat, wanneer iemand met de uiterste volharding opstaat om de Roep van het Koninkrijk aan te heffen en vastberaden het Verbond te verkondigen, -al was hij onbeduidend als een mier- hij in staat zal worden gesteld de kolossale olifant uit de arena te verdrijven en al was hij zwak als een mot, hij zal de veren van de roofzuchtige gier uitrukken.

(*Selections from the Writings of 'Abdu'l-Bahá*, blz. 209)

38. De Zaak van God gaat op het ogenblik met rase schreden voorwaarts en wij mogen met vertrouwen de dag tegemoet zien waarop deze gemeenschap, met Gods welbehagen, de stadia doorlopen zal hebben die haar Behoeder heeft voorzien en waarop zij op deze gekwelde planeet de fraaie woningen van Gods eigen Koninkrijk zal hebben opgericht, waarin de mensheid een eind kan maken aan de verwarring, de chaos en vernietiging die zij zelf heeft veroorzaakt en de haat en het geweld van deze tijd zullen zijn omgezet in blijvende gevoelens van wereldbroederschap en vrede. Dit alles zal tot stand worden gebracht binnen het Verbond van de eeuwige Vader, het Verbond van Bahá'u'lláh.

(Universele Huis van Gerechtigheid, Ridván Boodschap
1973)

39. De bahá'ís moeten overtuigd vasthouden aan de wetenschap dat de Zaak veilig in Gods handen is, dat het Verbond van Bahá'u'lláh onvergankelijk is en dat zij volledig hun vertrouwen kunnen stellen in de bekwaamheid van het Universele Huis van Gerechtigheid om “onder de zorg en de beschutting van de Abhá Schoonheid, onder de bescherming en de onfeilbare leiding van de Verhevene zijn taak te verrichten”.

(28 mei 1975, uit een brief namens het Universele Huis
van Gerechtigheid aan een gelovige)

Hoofdstuk 6 - De Kracht van het Verbond

40. In deze tijd is de vibrerende kracht in de slagaders van het lichaam van de wereld de geest van het Verbond, de geest die de oorzaak van leven is. In een ieder die met deze geest wordt bezielt, worden de vernieuwing en de schoonheid van het leven zichtbaar, hij wordt gedoopt met de Heilige Geest, hij wordt opnieuw geboren, bevrijd van onderdrukking en tirannie, van de onachtzaamheid en ruwheid die de geest doden en hij bereikt het eeuwige leven.

Prijst God, dat gij standvastig zijt in het Verbond en het Testament, en uw gelaat keert naar het Licht der wereld, Bahá'u'lláh.

(‘Abdu’l-Bahá, aangehaald in *Star of the West*, deel 14, nr. 7, okt. 1923, blz. 225)

41. Het staat onomstotelijk vast dat de spil van de eenheid der mensheid niets anders is dan de kracht van het Verbond.

De kracht van het Verbond is als de warmte van de zon die alles op aarde tot leven roept en tot ontwikkeling brengt. Het licht van het Verbond is tevens de opvoeder van het verstand, de geest, het hart en de ziel der mensen.

(‘Abdu’l-Bahá, aangehaald in *God Schrijdt Voorbij*, blz. 250, 251)

42. In deze dag is de Heer der Heerscharen de verdediger van het Verbond, de krachten van het Koninkrijk beschermen het, hemelse zielen verlenen hun diensten en de engelen des hemels verkondigen het wijd en zijd. Wie dit met inzicht overweegt, zal zien dat uiteindelijk alle krachten in het heelal het Verbond dienen.

(Selections from the Writings of ‘Abdu’l-Bahá, blz. 228)

43. ...Geen enkele kracht kan misverstanden uit de weg ruimen, behalve de kracht van het Verbond. De kracht van het Verbond is alomvattend en lost alle moeilijkheden op, want de Pen van Heerlijkheid heeft uitdrukkelijk verklaard dat elk misverstand, dat zou kunnen ontstaan, moet worden verwezen naar het Middelpunt van het Verbond.

(‘Abdu’l-Bahá, uit een onlangs vertaalde tafel)

44. Ware het niet vanwege de beschermende kracht van het Verbond die waakt over de onaantastbare vesting van Gods Zaak, er zouden in één dag duizend verschillende sekten onder de bahá'ís ontstaan, zoals dit in vroeger tijden het geval was. Maar in deze Gezegende Beschikking heeft de Gezegende Schoonheid (moge mijn ziel voor Hem geofferd worden) ter wille van de bestendigheid van de Zaak van God en ter voorkoming van verdeeldheid onder Gods volk met Zijn Verheven Pen het Verbond en het Testament geschreven...

(‘Abdu’l-Bahá, aangehaald in “Bahá’í World Faith”, blz. 357-358.)

45. Door juist deze daden³, in vaart gebracht op de zware zeeën van onophoudelijke beproevingen, heeft de Ark van Bahá'u'lláhs Verbond, bestuurd door de machtige arm van 'Abdu'l-Bahá en bemand door het stoutmoedige initiatief en de rijke bezieling van een groep zwaarbeproefde discipelen, sinds die tijd gestadig haar koers vervolgd, met verachting voor de stormen van bittere rampspoed die over haar kwamen en die over haar zullen blijven woeden, terwijl zij voortkliedt naar de beloofde haven van onverstoorde veiligheid en vrede.

(Shoghi Effendi, uit een brief van 21 april 1933: *The World Order of Bahá'u'lláh*, blz. 84)

46. Het Verbond is de “spil van de eenheid van de wereld der mensheid”, daar het de eenheid en de zuiverheid van het Geloof zelf bewaart en het beschermt tegen scheuring, veroorzaakt door personen die ervan overtuigd zijn dat slechts hun eigen begrip van de Leringen het juiste is, een lot dat alle Openbaringen in het verleden was beschoren.

Bovendien is het Verbond vastgelegd in de Geschriften van Bahá'u'lláh Zelf. Het zal u dus duidelijk zijn dat het aanvaarden van Bahá'u'lláh betekent, dat u Zijn Verbond aanvaardt; Zijn Verbond afwijzen betekent dat u Hem afwijst.

(3 januari 1982, uit een brief namens het Universele Huis van Gerechtigheid aan een gelovige)

³ De gebeurtenissen die verband houden met de invoering van het Geloof in het Westen.

Literatuuropgave

‘ABDU’L-BAHA. *Tafelen van het Goddelijk Plan*, Nationale Geestelijke Raad van de Bahá’ís van Nederland, Den Haag, 1981.

‘ABDU’L-BAHA. *Selections of the Writings of ‘Abdu’l-Bahá*, Bahá’í World Centre, Haifa, 1982.

‘ABDU’L-BAHA. *Bahá’í World Faith*, Bahá’í Publishing Trust, Wilmette, 1976.

‘ABDU’L-BAHA. *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by ‘Abdu’l-Bahá during His Visit to The United States and Canada in 1912*, Bahá’í Publishing Trust, Wilmette, 1982.

The BAB. *Selections from the Writings of the Báb*, Bahá’í World Centre, Haifa, 1976.

BAHA’U’LLAH. *Bloemlezing uit de Geschriften van Bahá’u’lláh*. Stichting Bahá’í Literatuur, Den Haag, 1979.

BAHA’U’LLAH. *Prayers and Meditations*, Bahá’í Publishing Trust, Wilmette, 1979.

BAHA’U’LLAH. *Tablets of Bahá’u’lláh Revealed after the Kitáb-i-Aqdas*, Bahá’í World Centre, Haifa, 1982.

BAHA’U’LLAH en ‘ABDU’L-BAHA. *Testamenten van Bahá’u’lláh en ‘Abdu’l-Bahá*, Stichting Bahá’í Literatuur, Den Haag, 1976.

SHOGHI EFFENDI. *Beschikking van Bahá’u’lláh*, Nationale Geestelijke Raad van de Bahá’ís van Nederland, Den Haag, 1981

SHOGHI EFFENDI. *God Schrijdt Voorbij*, Stichting Bahá’í Literatuur, Den Haag, 1983.

SHOGHI EFFENDI. *The World Order of Bahá’u’lláh - Selected Letters*, Bahá’í Publishing Trust, Wilmette, 1974.

UNIVERSELE HUIS VAN GERECHTIGHEID. *The Constitution of the Universal House of Justice*, Bahá’í World Centre, Haifa, 1972.

UNIVERSELE HUIS VAN GERECHTIGHEID. *A Wellspring of Guidance - Messages 1963-1968*, Bahá’í Publishing Trust, Wilmette, 1976.

UNIVERSELE HUIS VAN GERECHTIGHEID. *Messages from the Universal House of Justice, 1968-1973*, Bahá’í Publishing Trust, Wilmette, 1976.

Overzicht verschenen uitgaven in de serie compilaties uit Bahá'í teksten:

1.	De Opmars van het Geloof	1981
2.	Het Hartebloed van de Zaak, Bahá'í Fondsen en Bijdragen	1985
3.	Het Ontraden van Echtscheiding	1985
4.	Bahá'í Bijeenkomsten	1986
5.	Consultatie	1986
6.	Gebed en Meditatie	1986
7.	Het Gezin	1986
8.	Bahá'í Jongeren	1986
9.	Het Negentiendaagsfeest	1986
10.	Vrede	1986
11.	De Kracht van Goddelijke Bijstand	1987
12.	Voortreffelijkheid in alle opzichten	1987
13.	Huqúqu'lláh, Het Recht van God	1988
14.	Politiek en Overheid	1989
15.	Vrouwen	1989
16.	Onderricht	1991
17.	Opvoeding	1991
18.	Het Verbond	1992